

ตารางสรุปวิธีการใช้กริยาภคกัในวากต่าง ๆ

วิธีการใช้	สกัมมธาตุ										
	ตุน	ตวา	ตวาน	ตวนตุ	ตาวี	อนตุ	มาน	ต	อนี	ตพพ	
๑.กัตตฺวาจก	✓	✓	✓	✓*	✓*	✓	✓	✗	✗	✗	
๒.กัมมวาจก	✓*	✓*	✓*	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	
๓.ภาววาจก	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	
๔.เหตุกัตตฺวาจก	✓	✓	✓	✓*	✓*	✓	✓	✗	✗	✗	
๕.เหตุกัมมวาจก	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	
๖.รูปปุงลึงค์	โสตุณ	สุตฺวา	สุตฺวาน	สุตฺวา	สุตฺวา	สุตฺนโต	สุตฺมานโน	สุโต	สวณีย	โสตพฺโพ	
๗.รูปอดีตลึงค์				สุตฺวาตี	สุตฺวาวิณี	สุตฺนตี	สุตฺมานา	สุตา	สวณียา	โสตพฺพา	
๘.รูปนปุงสกลึงค์				สุตฺวา	สุตฺวา	สุตฺนตํ	สุตฺมานํ	สุตํ	สวณีย	โสตพฺพํ	
๙.หน้าที่ปัจจัย	(๑)ใช้เป็นกริยาในระหว่าง (อนุกริยา) อยู่ระหว่างประธานกับกริยาคุณพากย์						(๒)ใช้เป็นกริยาคุณพากย์				
	(๓)ใช้เป็นกริยาวิเสสณะ			(๔)ใช้เป็นคุณนามเมื่ออยู่หน้านามนามใช้คำเชื่อมว่า ผู้.. ตัว.. อัน.. (คโต ผู้ไปแล้ว)							
๑๐.การลงวิภตติ	(๑)ไม่ต้องแจกด้วยวิภตตินาม (คงรูป)				(๒)ต้องแจกด้วยวิภตตินามเสมอ ให้มีลึงค์ วชนะ และวิภตติเหมือนนามนามที่ตนขยาย						
๑๑.ชื่อหมวดปัจจัย	(๓)กิตกิจปัจจัย			(๑)กิตปัจจัย			(๓)กิตกิจปัจจัย		(๒)กิจปัจจัย		
๑๒.กาล/คำแปล	อดีตกาล ล่วงแล้ว แปลว่า ...แล้ว					ปัจจุบันแท้ แปลว่า อยู่...		อดีตกาล	บอกความจำเป็น		
	อดีตกาล ล่วงแล้วเสร็จ แปลว่า ครั้น...แล้ว					ปัจ...ไกลอนาคต เมื่อ...		...แล้ว	แปลว่า ควร..., ฟัง...		
๑๓.สกัมมธาตุ	สกัมมธาตุคือธาตุที่ต้องมีกรรมมาขยายเพราะเนื้อความยังขาดความสมบูรณ์ เช่น ภูช (กิน), คห (จับ), ญา (รู้), นี (นำไป)										

วิธีการใช้	อกัมมธาตุ										
	ตุน	ตวา	ตวาน	ตวนตุ	ตาวี	อนตุ	มาน	ต	อนี	ตพพ	
๑.กัตตฺวาจก	✓	✓	✓	✓*	✓*	✓	✓	✓	✗	✗	
๒.กัมมวาจก	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	
๓.ภาววาจก	✓*	✓*	✓*	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	
๔.เหตุกัตตฺวาจก	✓	✓	✓	✓*	✓*	✓	✓	✓*	✗	✗	
๕.เหตุกัมมวาจก	✓*	✓*	✓*	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	
๖.รูปปุงลึงค์	ภวิตฺตุน	ภวิตฺตฺวา	ภวิตฺตฺวาน	ภวิตฺตฺวา	ภวิตฺตฺวา	ภวิตฺตฺนโต	ภวิตฺตฺมานโน	ภวิตฺโต	ภวิตฺตฺนีย	ภเวตพฺโพ	
๗.รูปอดีตลึงค์				ภวิตฺตฺวาตี	ภวิตฺตฺวาวิณี	ภวิตฺตฺนตี	ภวิตฺตฺมานา	ภวิตฺตา	ภวิตฺตฺนียา	ภเวตพฺพา	
๘.รูปนปุงสกลึงค์				ภวิตฺตฺวา	ภวิตฺตฺวา	ภวิตฺตฺนตํ	ภวิตฺตฺมานํ	ภวิตฺตํ	ภวิตฺตฺนีย	ภเวตพฺพํ	
๙.หน้าที่ปัจจัย	(๑)ใช้เป็นกริยาในระหว่าง (อนุกริยา) อยู่ระหว่างประธานกับกริยาคุณพากย์						(๒)ใช้เป็นกริยาคุณพากย์				
	(๓)ใช้เป็นกริยาวิเสสณะ			(๔)ใช้เป็นคุณนามเมื่ออยู่หน้านามนามใช้คำเชื่อมว่า ผู้.. ตัว.. อัน.. (คโต ผู้ไปแล้ว)							
๑๐.การลงวิภตติ	(๑)ไม่ต้องแจกด้วยวิภตตินาม (คงรูป)				(๒)ต้องแจกด้วยวิภตตินามเสมอ ให้มีลึงค์ วชนะ และวิภตติเหมือนนามนามที่ตนขยาย						
๑๑.ชื่อหมวดปัจจัย	(๓)กิตกิจปัจจัย			(๑)กิตปัจจัย			(๓)กิตกิจปัจจัย		(๒)กิจปัจจัย		
๑๒.กาล/คำแปล	อดีตกาล ล่วงแล้ว แปลว่า ...แล้ว					ปัจจุบันแท้ แปลว่า อยู่...		อดีตกาล	บอกความจำเป็น		
	อดีตกาล ล่วงแล้วเสร็จ แปลว่า ครั้น...แล้ว					ปัจ...ไกลอนาคต เมื่อ...		...แล้ว	แปลว่า ควร..., ฟัง...		
๑๓.อกัมมธาตุ	อกัมมธาตุคือธาตุที่ไม่ต้องมีกรรมมาขยายเพราะมีเนื้อความสมบูรณ์แล้ว เช่น ฐา (ยืน), คม (ไป), มร (ตาย), ลี (นอน)										

(*) ช่องที่มีเครื่องหมายดอกจันหมายถึงใช้น้อยหรือไม่มีใช้เลย